

DR. DRAGOȘ PETRESCU

REINVENTAREA ROMÂNIEI 2025-2028

**STRATEGIA DE CREȘTERE ECONOMICĂ
ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ**

LITERA
București, 2025

Cuprins

Cuprins.....	v
Prefață	ix
Cuvânt-înainte.....	xiii
I. VIZIUNE	1
1 Viitorul României – reformă, stabilitate, prosperitate	3
1.1 O conducere pentru o nouă eră.....	8
1.2 Economia și finanțele publice ale României.....	14
II. REFORMĂ	33
2 Reforme majore pentru reconstruirea încrederii.....	35
2.1 Reforma fiscală – Reconstruirea veniturilor și a echității.....	41
2.2 Reforma digitală – Facilitarea unui stat transparent și responsabil.....	47
2.3 Reforma socială – Promovarea incluziunii, echității și eficienței pieței muncii	53
2.4 Reforma sistemului de sănătate – Construirea unui sistem rezilient, incluziv și modern	59
2.5 Reforma educațională – Alinierea talentelor la nevoile industriei.....	65
2.6 Reforma administrativă – Dezvoltare urbană și regională echilibrată.....	71

III. STRATEGIE	83
3 Accesarea de capital pentru investiții strategice	85
3.1 Crearea unui climat investițional credibil și previzibil.....	85
3.2 Atragerea de investiții și mobilizarea capitalului.....	87
4 Un plan de acțiune pentru prosperitate economică	90
4.1 Energia	92
4.2 Infrastructura națională.....	94
4.3 Reindustrializarea și avansul tehnologic	96
4.4 Securitatea și apărarea.....	98
5 Oameni și locuri de muncă	100
5.1 Locuințe și asistență medicală.....	102
5.2 Educație și formare profesională.....	104
5.3 Piața muncii și crearea de locuri de muncă.....	106
6 O Românie reînnoită	110
6.1 Obstacole economice.....	111
6.2 Viziune și strategie	113
6.3 Implementarea creșterii economice.....	117
6.4 Promovarea securității naționale.....	120
7 Inovație, colaborare, transformare	123
7.1 Modelând viitorul României	123
7.2 Activitatea interguvernamentală.....	127
7.3 Implicarea și parteneriatul cu ecosistemul de afaceri local.....	135
IV. CAPITAL	145
8 Maximizarea finanțării disponibile	147
8.1 Instrumentele actuale de finanțare ale UE.....	147
8.2 Investiții în tehnologii emergente.....	149
8.3 Finanțarea inovării și digitalizării.....	153
8.4 Alocări financiare pentru România (2021–2027).....	157
8.5 Provocări în absorbția fondurilor și oportunități ratate	158
9 Atragerea capitalului de risc și a investițiilor străine directe	161

V. PROGRAME	165
10 Unde să construim și să dezvoltăm	167
10.1 Regiunea de dezvoltare Nord-Est.....	170
10.2 Regiunea de dezvoltare Sud-Est.....	173
10.3 Regiunea de dezvoltare Sud – Muntenia.....	176
10.4 Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia.....	179
10.5 Regiunea de dezvoltare Vest	182
10.6 Regiunea de dezvoltare Nord-Vest.....	185
10.7 Regiunea de dezvoltare Centru.....	189
10.8 Regiunea de dezvoltare București – Ilfov.....	192
11 Investiții strategice în programe naționale	195
11.1 Independența energetică a României	195
11.2 Infrastructură națională critică.....	211
11.3 Inginerie și producție avansate	225
11.4 Industria de apărare și aerospațială.....	241
11.5 Prelucrarea mineralelor și producția de aliaje speciale.....	253
11.6 Digitalizare și formarea profesională a forței de muncă.....	262
12 Concluzii	266
Postfață	270
Declinare de responsabilitate	271

Reinventarea României 2025-2028 servește drept arhitectura complexă a planului național pentru dezvoltare economică, reindustrializare și prosperitate pe termen lung, bazată pe producție și export în sectoare și industrii majore. Această carte prezintă un cadru național holistic care integrează reforme strategice, investiții țintite și reînnoire instituțională pentru a propulsa România într-o nouă eră a creșterii durabile, rezilienței și competitivității.

Bazându-se pe o evaluare riguroasă a peisajului macroeconomic actual al României, *Reinventarea României 2025-2028* trasează căile critice pe care țara trebuie să le urmeze pentru a opri stagnarea economică, a depăși vulnerabilitățile structurale și a-și debloca întregul potențial. Scopul final al cărții este de a trasa calea și traiectoria necesare a fi urmate pentru a restabili statutul României ca un partener comercial credibil și multisectorial în cadrul Uniunii Europene (UE) și pe scena globală, poziționând țara ca un hub regional pentru inovație, energie curată și excelență industrială.

Cartea începe cu o evaluare amănunțită a peisajului financiar românesc. Ea compilează și analizează indicatori macroeconomici cheie – Produsul Intern Brut (PIB) pe cheltuieli, soldul contului curent, producția industrială și utilizarea forței de muncă – împreună cu o revizuire detaliată a finanțelor publice, inclusiv veniturile și cheltuielile guvernului, precum și soldurile bugetului guvernului central și nivelul datoriei publice. Această analiză dezvăluie vulnerabilități persistente – inclusiv un model de creștere bazat pe consum, deficite bugetare și comerciale ridicate, subinvestiții în capacitatea productivă și un echilibru extern fragil – care trebuie abordate decisiv.

Un pilon central al cărții este prezentarea reformelor structurale esențiale: fiscale, digitale, sociale, de sănătate, educaționale și teritorial-administrative. Aceste reforme nu sunt doar necesare pentru dezvoltarea pe termen lung, ci sunt și critice pentru restaurarea credibilității României în fața instituțiilor financiare internaționale cheie și a marilor economii mondiale. Ele sunt concepute pentru a insufla profesionalism în administrația publică, a întări încrederea în parteneriatele comerciale și de afaceri ale României și a

Cartea acordă o atenție specială transformării digitale continue a Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF), în special eforturilor acesteia de a reduce evaziunea fiscală prin colectarea îmbunătățită a Taxei pe Valoarea Adăugată (TVA-ului), implementarea profilării de risc bazate pe inteligență artificială (artificial intelligence, AI) și combaterea economiei gri. Se concentrează pe domenii cheie precum mobilitatea forței de muncă în sectoarele retail, construcții și infrastructură, exploatarea și comercializarea resurselor naturale și necesitatea urgentă de a formaliza munca informală pentru a extinde baza fiscală și protecțiile sociale.

De asemenea, se evidențiază importanța Codului Dezvoltării Urbane – o legislație mult așteptată, aflată în prezent în dezbatere parlamentară – care urmărește să modernizeze cadrul urban și de planificare spațială al României și să sprijine dezvoltarea regională echilibrată. Această reformă legislativă reprezintă un pas crucial în soluționarea ineficiențelor administrative de lungă durată, în simplificarea planificării utilizării terenurilor și în crearea unui mediu de reglementare predictibil care să atragă investiții.

Complementar, o agendă mai amplă de reformă administrativă este imperativă pentru profesionalizarea instituțiilor publice, reducerea birocrăției și asigurarea unei guvernări transparente și responsabile la nivel central și local. Aceste reforme vor oferi autorităților locale capacitatea și autonomia necesare pentru a conduce dezvoltarea regională, a gestiona eficient absorbția fondurilor europene și a coordona proiecte complexe de infrastructură.

Investițiile strategice în infrastructura națională critică, inclusiv rețele energetice, coridoare de transport și conectivitate/stocare digitală, sunt esențiale pentru reducerea obstacolelor economice, deblocarea potențialului regional și catalizarea creșterii sectorului privat. Prin integrarea reformei administrative cu investițiile în infrastructura fizică, România poate crea un mediu mai eficient, receptiv și atractiv pentru investitori, propice creșterii durabile pe termen lung.

Un element esențial al acestei transformări strategice este înființarea unei agenții guvernamentale sau împuternicirea unei agenții existente în subordinea prim-ministrului, suplă, dar foarte calificată, compusă din profesioniști cu experiență și negociatori internaționali. Aceasta agenție va servi drept organism central de coordonare responsabil pentru promovarea interacțiunii industriale, reformelor multisectoriale, gestionarea negocierilor complexe de investiții și alinierea intereselor naționale ale României cu cele mai bune practici globale. Mandatul său va include supravegherea implementării reformelor-cheie, facilitarea parteneriatelor cu investitori și instituții internaționale, stabilirea de asocieri (joint ventures) și asigurarea execuției eficiente și transparente a proiectelor naționale. Prin consolidarea expertizei și a autorității decizionale într-o echipă dedicată și dinamică, această agenție guvernamentală va oferi agilitatea și profesionalismul necesare pentru accelerarea transformării economice a României și pentru întărirea credibilității sale pe scena globală.

Mai mult, cartea conturează o serie de strategii practice pentru atragerea investițiilor directe străine, capitalului privat, capitalului de risc și finanțării accesibile pentru proiecte și programe cu impact ridicat în multiple sectoare. Acestea includ înființarea unui Fond Național de Co-Investiții, facilitarea accesului la fonduri UE și finanțări verzi (green bonds), precum și încurajarea parteneriatelor cu multinaționale globale. Un climat investițional credibil și predictibil va fi susținut de cadre de reglementare simplificate, măsuri anti-corupție și stimulente fiscale țintite în sectoare strategice precum energia curată, semiconductori, digitalizare și producție avansată.

Esențial, *Reinventarea României 2025-2028* subliniază numeroșii factori economici și de reindustrializare necesari pentru revitalizarea capacității productive a României și deblocarea noilor surse de creștere. Acești factori includ crearea de clustere strategice în inginerie avansată, tehnologii emergente, energie verde, procesarea mineralelor critice și științele vieții, valorificând bogăția resurselor și patrimoniul industrial al României. Sectorul auto, axat pe e-mobilitate și producția de componente, este identificat drept un motor central al creșterii exporturilor. Investițiile în industria chimică, electronica și infrastructura digitală, precum și în sectoarele agroalimentar și bioeconomie sunt cruciale pentru reducerea

dependenței de importuri și consolidarea lanțurilor valorice interne. De asemenea, extinderea digitalizării sistemului de sănătate, telemedicina și producția farmaceutică reprezintă oportunități cu potențial ridicat atât pentru reziliență, cât și pentru competitivitate globală. Integrarea tehnologiilor de tip deep-tech, inclusiv AI, blockchain și platforme digitale replică (digital twin), va spori productivitatea și inovația, în timp ce investițiile în infrastructura de energie regenerabilă – precum eoliană, solară și hidrogen verde – vor susține decarbonizarea și securitatea energetică.

Cartea introduce un plan robust și aplicabil de creștere economică ce va fi implementat concomitent pe mai multe fronturi. Acest plan, ancorat de jaloane măsurabile și ghidat de rezultate clare și tangibile, vizează obiective cheie: independența energetică și tranziția verde; apărare și securitate cibernetică, reindustrializare și avans tehnologic; locuințe accesibile, sănătate de calitate și coeziune socială, inclusiv revenirea diasporei; și dezvoltarea unei forțe de muncă calificate prin educație, formare profesională și crearea de locuri de muncă. Prin diversificarea exporturilor, creșterea productivității și investiții în industrii cu valoare adăugată ridicată, România urmărește reducerea dezechilibrelor comerciale și sporirea competitivității externe.

În centrul acestei transformări se află imperativul unei viziuni strategice și al unei guvernări ferme și puternice asupra obiectivelor, responsabilităților, finanțelor și termenelor. Acest lucru include stabilirea unor obiective clare, alocarea bugetelor adecvate, respectarea termenelor stricte, combaterea corupției și evaziunii fiscale, aplicarea reformelor fiscale și administrative și îmbunătățirea productivității muncii în sectoare critice – energie, apărare, finanțe, transport și logistică, producție și procesare, IT și tehnologii emergente, agricultură. Serviciile publice digitale îmbunătățite, achizițiile transparente și concentrarea pe participarea economică incluzivă vor genera încredere și stabilitate.

Cartea se încheie cu un rezumat al planului cuprinzător și al inițiativelor coordonate. Împreună, aceste măsuri urmăresc reducerea deficitului bugetar sub 7%, atingerea unui surplus comercial, scăderea datoriei publice și menținerea unei creșteri robuste a PIB-ului – cu obiectivul de a crește PIB-ul României cu 30% în trei ani și jumătate și, în final, de a-l dubla în 10 ani.

Această viziune reinnoită îmbrățișează principiile rezilienței, incluziunii, sustenabilității și inovării, oferind o cale prin care România să devină nu doar un partener european și mondial credibil, ci și un lider regional în guvernarea digitală, transformarea verde și securitatea economică.

1.1 O conducere pentru o nouă eră

În urma votului popular crucial din 18 mai 2025, România se angajează pe o cale transformatoare de reorganizare politică, socială și economică, care îi va defini traiectoria în următorii cinci ani și va pune bazele unei creșteri durabile și a rezilienței naționale în următorul sfert de secol.

Președintele României, Dr. Nicușor Dan, de comun acord cu noul prim-ministru și guvernul restructurat, are responsabilitatea de a crea o viziune îndrăzneată, pe termen lung, axată pe stabilitatea financiară, expansiunea economică bazată pe investiții, reforma instituțională și o protecție sporită împotriva șocurilor externe. În tot acest efort, toate partidele politice, indiferent de ideologie, sunt îndemnate să contribuie cu strategii clare și practice care să abordeze provocările fiscale, economice și administrative și să acorde prioritate bunăstării cetățenilor.

În centrul acestei transformări se află un set de **10 politici fundamentale**, P1 la P10, fiecare dintre acești piloni abordând un domeniu critic al reconstrucției și rezilienței naționale:

(P1) **Elaborarea unei Strategii Naționale de Redresare Economică**

- **Înființarea unui consiliu de experți economici**, format din lideri de opinie naționali și internaționali, pentru a dezvolta o strategie economică coerentă, bazată pe sustenabilitate, inovare și competitivitate.
- **Promovarea Parteneriatelor Public-Private (PPP-uri)** pentru a mobiliza capitalul privat, a stimula inovația, a extinde oportunitățile de angajare și a cataliza proiectele de infrastructură, producție și inovație tehnologică.
- **Asigurarea alinierii relansării economice a României cu tendințele globale**, inclusiv tranziția verde/ecologică și cea digitală, prin valorificarea celor mai bune practici și a modelelor de politici orientate spre viitor.

(P2) **Asigurarea stabilității macroeconomice**

- **Coordonarea politicilor fiscale și monetare** cu Banca Națională a României (BNR) pentru a combate inflația, a stabili și consolida leul național și a asigura echilibrul economic pe termen lung.
- **Diversificarea instrumentelor de finanțare** în afara titlurilor și obligațiunilor guvernamentale, pentru a reduce expunerea guvernului la datorii și a îmbunătăți percepția mediului investițional.
- **Reforma și digitalizarea colectării veniturilor publice**, pentru a spori eficiența și crearea unui Fond Național de Rezervă pentru a constitui rezerve împotriva viitoarelor potențiale crize.

(P3) **Reforma administrației publice**

- **Accelerarea transformării digitale** a serviciilor publice, reducerea sarcinilor administrative și creșterea accesului și a transparenței atât pentru cetățeni, cât și pentru întreprinderi.
- **Dezvoltarea funcției publice profesionale**, bazate pe merit, prin programe moderne de formare și sisteme de evaluare bazate pe performanță.
- **Promovarea colaborării inter-instituționale** prin intermediul unor modele de guvernare integrate pentru a asigura eficiența și responsabilitatea și pentru a spori capacitatea de răspuns și executarea politicilor de reformă.

(P4) **Revitalizarea investițiilor publice**

- **Deblocarea proiectelor de infrastructură** prin eficientizarea proceselor de aprobare și eliminarea obstacolelor birocratice, în special în domeniul transporturilor, energiei, infrastructurii digitale, industriei manufacturiere și mineralelor critice.

- **Prioritizarea investițiilor care servesc intereselor strategice naționale și se aliniază cu angajamentele România în cadrul UE.**
- **Consolidarea mecanismelor de monitorizare a investițiilor pentru a asigura raportul calitate-preț, impactul social și sustenabilitatea de mediu a investițiilor publice.**

(P5) Îmbunătățirea accesului la fondurile Uniunii Europene

- **Crearea unei autorități centralizate de coordonare a finanțării UE pentru a crește eficiența cererilor, a reduce întârzierile, a elimina redundanțele și a îmbunătăți procesul de plată a fondurilor.**
- **Alinierea priorităților naționale de investiții cu inițiativele emblematice ale UE, cum ar fi Pactul Ecologic (Green Deal) european, Agenda Digitală (Digital Agenda, AD) și politica de coeziune, asigurând sinergia dezvoltării pe termen lung.**
- **Consolidarea capacităților la toate nivelurile guvernamentale pentru a accelera absorbția fondurilor și îmbunătățirea calității managementului și execuției proiectelor.**

(P6) Protejarea puterii de cumpărare a cetățenilor

- **Evitarea creșterilor destabilizatoare de impozite, în special la consum, venituri și proprietăți, în perioadele de incertitudine economică.**
- **Sprrijinirea IMM-urilor și a producătorilor autohtoni, prin stimulente fiscale și acces la credite, pentru a consolida lanțurile de aprovizionare locale și a stimula cererea internă.**
- **Dezvoltarea și implementarea pachetelor de protecție socială pentru gospodăriile cu venituri mici și vulnerabile, menite să le protejeze de inflație și de creșterea costului vieții, precum și de volatilitatea prețurilor la energie.**

(P7) **Combaterea speculațiilor financiare**

- **Stabilirea unor mecanisme de monitorizare în timp real**, în parteneriat cu BNR și autoritățile financiare, pentru a detecta și atenua fluxurile speculative de capital.
- **Actualizarea legislației financiare** pentru a îmbunătăți supravegherea reglementară, transparența pieței și protecția consumatorilor.
- **Crearea de sisteme de gestionare a riscurilor și de avertizare prealabilă** pentru a proteja sistemul financiar împotriva șocurilor neașteptate și a spori încrederea investitorilor.

(P8) **Consolidarea apărării și securității naționale**

- **Angajamentul de a crește treptat cheltuielile pentru apărare la 3,5% din PIB până în 2030**, îndeplinind obligațiile față de NATO, menținând în același timp responsabilitatea fiscală.
- **Promovarea de investiții în modernizarea capacităților de apărare**, cu accent pe securitatea cibernetică, logistică și planificare strategică.
- **Sprijinirea dezvoltării bazei industriale de apărare a României**, promovarea inovației, crearea de locuri de muncă și autonomia națională.

(P9) **Reafirmarea rolului României pe scena mondială**

- **Redefinirea strategiei de politică externă a României**, precum și a priorităților prin care să se realizeze aprofundarea alianțelor strategice cu UE, Statele Unite ale Americii (SUA) și NATO rămânând în același timp conectați la dinamicile geopolitice în schimbare.
- **Promovarea unei agende active de diplomație economică** pentru a atrage investiții străine directe, promovarea exporturilor românești și asigurarea unor parteneriate în domeniul energiei, apărării și tehnologiei emergente.

- **Afirmarea poziției de lider a României** ca centru regional pentru inovare, energie durabilă și guvernare democratică în Europa Centrală și de Est.

(P10) Promovarea sustenabilității mediului

- **Implementarea unui plan național de adaptare la schimbările climatice**, în conformitate cu obiectivele climatice și de mediu ale Uniunii Europene și internaționale.
- **Decarbonizarea sectoarelor economice-cheie** (transport, producție, agricultură) prin sprijinirea tehnologiilor ecologice și adoptarea principiilor economiei circulare.
- **Asigurarea dezvoltării urbane și rurale rezistente la schimbările climatice**, sisteme moderne de gestionare a apei și securitate alimentară durabilă.
- **Promovarea unei agende active de diplomație economică** pentru a atrage investiții străine, promovarea exporturilor românești și asigurarea unor parteneriate energetice și tehnologice.

Națiunile nu cresc la voia întâmplării. Ele se dezvoltă prin viziune, acțiune și încredere. Calea de urmat necesită o conducere îndrăznească și transformativă, integritate instituțională și unitate națională. Succesul acestei viziuni se bazează pe viitoare acțiuni coordonate între guvern, societate civilă și sectorul privat – susținute de voința politică de a face alegeri dificile, însă necesare. Întârzierile sau măsurile nejustificate riscă stagnarea și expunerea la vulnerabilități profunde în fața provocărilor globale și regionale tot mai mari.

Prin integrarea sustenabilității mediului ca pilon strategic, România își arată disponibilitatea de a fi lider nu doar în reforma economică și reînnoirea democratică, ci și în conturarea unei societăți ecologice, pregătite pentru viitor. Această viziune amplă consolidează credibilitatea țării în Europa și la nivel global, îi sporește competitivitatea și creează cadrul îmbunătățirii calității vieții pentru toți românii.

Acesta este un moment definitoriu pentru România – și știm cu toții că viitorul nu stă să aștepte. Dacă vor fi implementate cu hotărâre, aceste reforme nu numai că vor scoate țara din fragilitatea economică, dar o vor poziționa ca o democrație încrezătoare, rezistentă și orientată spre viitor – un partener pe deplin implicat în Europa și un lider regional în inovație, sustenabilitate și securitate.